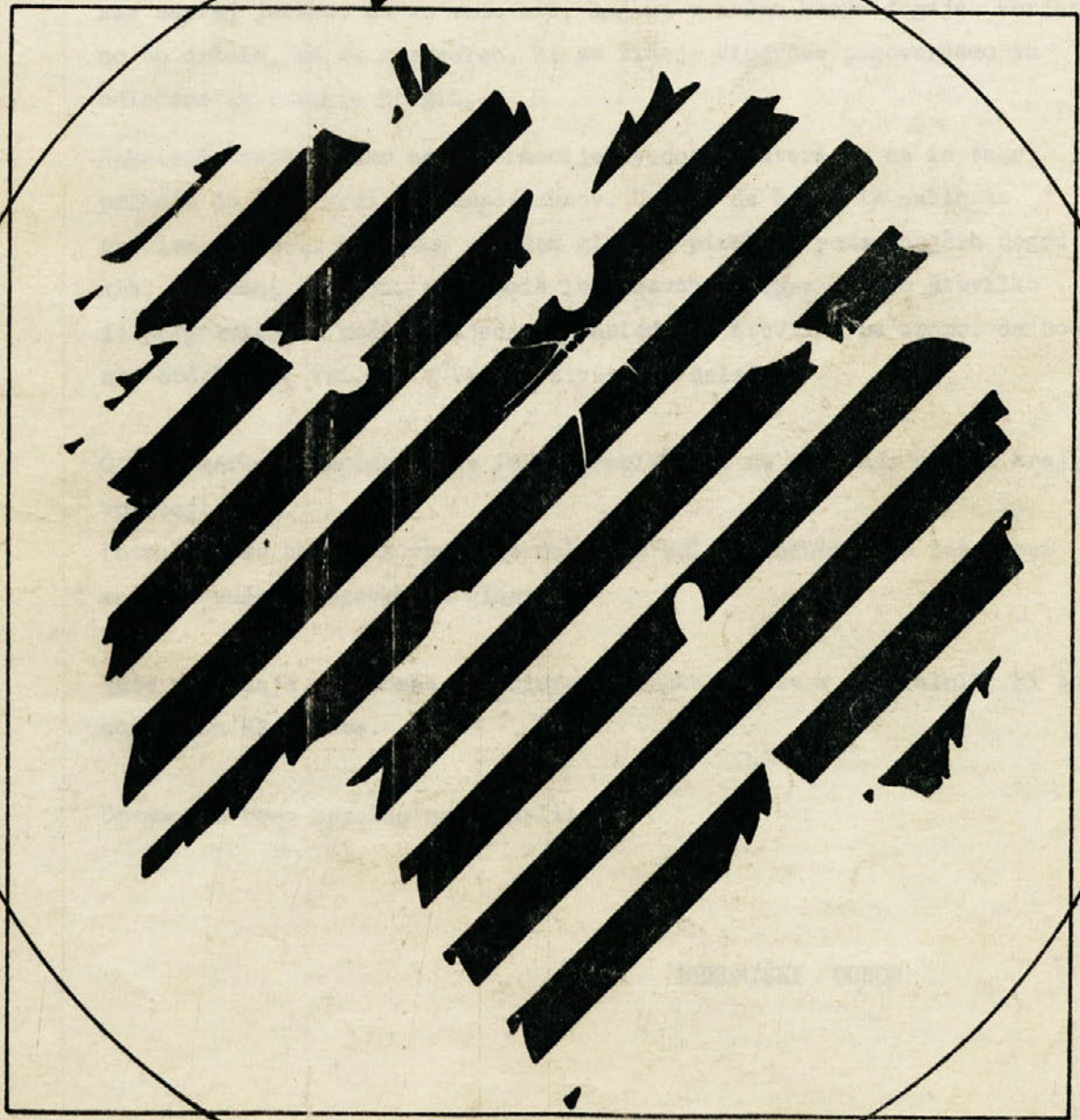

vipavski glas

KNJIŽNICA VIPAVA

november'85

št.1

SPOŠTOVANI KRAJANI VIPAVE !

Pred vami je prva številka VIPAVSKEGA GLASA.

Upamo, da ga boste sprejeli z navdušenjem, saj je njegov cilj čim boljša obveščenost krajanov.

VIPAVSKI GLAS bo izdajala KK SZDL Vipava. Nastal je zato, ker se vsi kar naprej jezimo, da ne vemo nič, kaj se v našem kraju dogaja. Verjetno bo držalo, da se o stvareh, ki se tičejo Vipavcev pogovarjamo in odločamo le v ozkih krogih.

Nekateri krajanji tako za informacije zvedo, nekateri pa ne in tako prihaja do hude krvi in nesporazumov. Upamo, da bo na ta način ta problem odpadel, saj bomo v našem glasilu pisali o pomembnejših dogodkih, uspehih, akcijah, problemih in težavah v Vipavi. Prvo številko je pripravila le peščica ljudi. V naslednji številki pa upamo, da boste sodelovali vsi, ki v Vipavi živite in delate.

Če vas karkoli zanima in če imate problem, ki se nanašajo na naš kraj, vprašajte nas.

Potrudili se bomo, da vam bomo dali čim boljše informacije. Zaželjeni so tudi vaši prispevki za glasilo.

Vaša vprašanja, pripombe in prispevke lahko vržete v nabiralnik, ki bo na vratih KS Vipava.

Upamo, da bomo uspešno sodelovali!

UREDNIŠKI ODBOR

NEKAJ PODATKOV O VIPAVI

V Krajevni skupnosti Vipava živi 1807 prebivalcev, od tega v Vipavi 1720, na Zemonu 68, na Nanosu 19. V volilni imenik je vpisanih 1234 volilcev, hiš pa ima Vipava okoli 360.

Vipava je mestno naselje, kmalu bo dobila tudi imena za ulice. Domačini jo imenujejo s staro oznako "trg". V preteklosti je bil trg glavno središče Zgornje Vipavske doline. Po izgradnji železnice do Ajdovščine pa se je začela bolj razvijati Ajdovščina.

Vipava leži v nadmorski višini 103 m ob vznožju kraške planote Nanos. Zemljepisno je ta svet zelo zanimiv, ker se tu stika apnenčast svet s flišem (lapor in peščenec) in aluvijalnimi (najmlajšimi) kameninami, torej propustne in nepropustne kamenine. Vsa voda z Nanosa pronica v notranjost, se v Nanosu zbira ter privre ob nepropustnih kameninah na površje. Tako v Vipavi izvira reka Vipava, ki ima 9 izvirov. Ti so: Jama, Slezenc, Pod farovžem, za Taborom, Pod skalo 3 izviri in Pod lipico 2 izvira.

V Vipavi vsepovsod naletimo na vodo, teče pod hišami, pod cestami. Imenujejo jo tudi slovenske Benetke, ker so našteali kar 25 mostov in brvi.

31. avgusta 1938 je reka Vipava za nekaj ur prenehala teči. Pred tem pa je v Nanosu hudo zabobnelo, sledil je potres in struga reke Vipave je usahnila. V kraškem podzemlju se je posulo skalovje in zaježilo strugo. Lju. je so v strugi pobirali ribe in bili zaprepaščeni, ker ni bilo vode. Po šestih urah je voda ponovno pričela teči, ko je premagala nenavadni naravni jez.

Ime Vipava je keltskega izvora, saj so bili prvi prebivalci Vipavske doline Iliri in Kelti v 4. stol. pred n. št. Topili so železovo rudo in obširni gozdovi na planotah so jim nudili les za oglje. V prvem stoletju n.š. so tudi Vipavo zasedli Rimljani. Najdeni so bili rimski grobovi ob Beli. Izkopali so razne predmete: žare, ostanke sežganih kosti, oglje, črepinje, nož in denar.

V 6. in 7. stoletju so naše kraje naselila slovanska plemena.

(se nadaljuje)

ORGANI KRAJEVNE SKUPNOSTI

Najširši samoupravni delegatski organ krajevne skupnosti je s k u p š č i n a, v kateri je 60 delegatov iz delovnih organizacij, družbenopolitičnih organizacij in od krajanov. Predsednik skupščine KS je TOMAŽIČ Franc. Izvršilni organ skupščine je s v e t KS, ki ima 11 članov. Predsednik sveta KS je PRINCES Ivan. Skupščina in svet se sestajata po potrebi.

S v e t p o t r o š n i k o v ima 11 članov in skrbi za uresničevanje varstva koristi krajanov - potrošnikov.

Pri reševanju sporov med krajanji posreduje p o r a v n a l n i s v e t, ki ima 3 člane in 3 namestnike.

Pereči problemi naše krajevne skupnosti so osnovna šola, splošna ambulanta, telefonsko omrežje, vodovod, gostinska dejavnost, razsvetljava, pre-skrba, finančna sredstva KS, urejenost okolja in dr. O teh vprašanjih bo-mo pisali v posameznih številkah našega glasila.

DRUŽBENO POLITIČNE ORGANIZACIJE V KRAJEVNI SKUPNOSTI VIPAVA

KRAJEVNA KONFERENCA SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI VIPAVA

Socialistična zveza kot najširša množična organizacija krajanov in kot fronta organiziranih socialističnih sil s svojimi aktivnostmi prispeva k uresničevanju vrste nalog, ki jih narekujejo zahtevne razmere. Kljub zelo razvejeni dejavnosti socialistične zveze, vrste sej in posvetov ocenjujemo, da doseženi rezultati in učinki niso ustrezen odraz vloženega dela. Ugotavljamo, da je pripravljenost krajanov za razreševanje perečih vprašanj večja, kot smo jo v praksi sposobni aktivirati. Naša organizacija še ne živi dovolj pri koreninah življenja naših ljudi, ker je preveč forumska, funkcionarska, premalo pa ljudska, široka, množična, kakor je bila OF.

Premalo se upiramo težnjam, ki naše samoupravljanje potiskajo v kot, v zakonodajo v množico predpisov, ki hočejo vse v naprej opredeliti, tako, da na koncu pogosto ostanejo od samoupravljanja samo formalnost in kupi papirja in avtomati za dvigovanje rok. Odločno se moramo spopasti z uravnilovko, z lažno enakostjo, ponekod tudi z miselnostjo, da je mogoče živeti brez dela kar ubija vsako ustvarjalnost. Aktivirati bomo morali mlade sposobne krajanje, ki bodo voljni spopasti se z naštetimi problemi in tako pomagati svojemu kraju in družbi kot celoti. Priložnost je že tu predurmi: volitve v KK SZDL in spomladi 1986 splošne volitve.

Da pa bi še bolj spoznali SZDL v Vipavi, vam predstavimo še organe SZDL. Najvišji organ je krajevna konferenca, ki šteje 61 članov. Predsednik KK SZDL Vipava je REHAR Ivan, podpredsednik VRČON Peter in sekretar POPOVSKI Vlasta.

Predsedstvo KK SZDL Vipava šteje 24 članov. Nadzorni odbor šteje 3 člane.

OSNOVNA ORGANIZACIJA ZK

V obdobju podopustniških mesecev se je osnovna organizacija ZK naše krajevne skupnosti, predvsem pa kadrovska komisija tvorno vključila v doevidentiranje kandidatov za najodgovornejše funkcije v občinskem merilu in na področju pomlajevanja naših vrst. Konec meseca oktobra smo organizirali predavanje na temo: Notranjepolitična situacija v Jugoslaviji, s poudarkom na politično varnostni oceni v regiji in naši KS. Intenzivno se pripravljamo na programsko volilno konferenco na kateri bomo ocenili svoje delo v preteklem letu in sprejeli smernice za naslednje mandatno obdobje - volili bomo tudi novo vodstvo. Konferenca OO ZK bo predvidoma do 23. 11. 1985.

OO ZSMS VIPAVA

V četrtek 27. junija 1985, smo se mladinke in mladinci sestali na volilno programski konferenci OO ZSMS Vipava. Udeležba ni bila dobra, vendar smo se vseeno odločili, da izberemo novo vodstvo. Novi predsednik je tako FURLAN Igor, sekretar pa ČAKARMIŠ Branko. Dogovorili smo se, da se jeseni ponovno sestanemo, ter sprejmemo program dela za leto 1985. V mesecu novembru bomo obravnavali tudi gradivo za volilno programsko konferenco OK ZSMS Ajdovščina in XII kongres ZSMS.

ZDRUŽENJE BORCEV NOV

Člani združenja borcev NOV KS Vipava so bivši borci in aktivisti NOV. Aktivno smo vključeni v delovanje frontne organizacije SZDL. Aktivnost te organizacije želimo posebno poudariti ob letošnji 40. obletnici osvoboditve.

Ves čas po osvoboditvi je bila organizacija aktiven dejavnik v frontni organizaciji SZDL; od obnove porušenih domov, izgradnje zadružnega doma, prekopa padlih borcev v skupno grobnico na Nanosu in na pokopališče v Vipavi, izgradnjo spomenikov, postavitve spominskih obeležji. V prihodnjem obdobju načrtujemo postavitev spominskega obeležja na Nanosu.

Člani te organizacije aktivno sodelujemo v prenašanju tradicij NOB na mlade, kakor tudi v ostalih DPO naše KS.

ZVEZA REZERVNIH VOJAŠKIH STAREŠIN

V naši KS deluje tudi organizacija rezervnih vojaških starešin, v katero so vključeni vsi rezervni oficirji in mlajši oficirji iz KS Vipava, Gradišče in Vrhopolje. Delujejo po svojem programu rednega strokovnega vojaškega usposabljanja. Poleg tega je večina teh članov vključena v delovanje DPO in KS, predvsem pa v strukturah SLO DS.

PEREČI PROBLEMI PEREČI PROBLEMI PEREČI PROBLEMI PEREČI PROBLEMI

PROBLEMATIKA PROSTOROV IN ZDRAVNIKOV V SPLOŠNI AMBULANTI V VIPAVI

Svet krajevne skupnosti je leta 1984 na dveh sejah obravnaval potrebo po dveh zdravnikih (dopoldne in popoldne) v splošni ambulanti v Vipavi in to zahtevo posredoval ZD Ajdovščina. To se je v letu 1984 in do oktobra 1985 uredilo.

Svet KS se zavzema, da bi Vipava imela stalnega zdravnika, saj se je v 25 letih menjalo 36 zdravnikov.

Na seji sveta KS dne 25/6-1985 so člani obravnavali vključitev problematike zdravstva v srednjeročno obdobje 1986 - 1990 ob prisotnosti direktorja ZD Ajdovščina tov. KALIN Bruna in dr. Rajka ŽUŽEK. Ugotovili so, da so sedanji prostori za sodobno ambulanto neprimerni, ker so temni, hladni, neustrezna je razporeditev prostorov.

SKLEP SVETA KS: V naslednjih petih letih naj se reši vprašanje splošne ambulante v Vipavi s prizidkom k novi stavbi.

Pojavlja se vprašanje zakaj zdravniki iz Vipave, po nekaj mesecih dela, odhajajo?

Eden od vzrokov je verjetno v slabih pogojih dela, ki jih krajani že nekaj časa ugotavljajo. Slabo je ogrevanje, neprimerna je razsvetljava, stene so potrebne obnove, neprimerna je razporeditev prostorov, laboratorij je dotrajan, stopnišče nevarno, sprotnega vzdrževanja ni bilo (bojler, okna, beljenje).

Sprejeta so bila naslednja stališča na seji sveta KS dne 17/10-1985 in posredovana ZD Ajdovščina, delovnim organizacijam v Vipavi in družbeno političnim organizacijam v občini.

1. Ne strinjamo se, da bi zaprli ambulanto v stari stavbi in jo preselili v prostore otroškega dispanzerja. Ne sme se opustiti dosedanje prostore splošne ambulante, dokler ne bo zgrajen prizidek k novi stavbi.
2. Sedanje prostore splošne ambulante je treba usposobiti za normalno delo. Potrebna je nova električna instalacija za ureditev ogrevanja in razsvetljave ter popravilo sten z ladijsko oblogo. Tudi oprema je dotrajana. K sanaciji je potrebno pristopiti TAKOJ, saj stavba že 8 let ni bila vzdrževana. Na Vipavsko spl. ambulanto pa je vezana 1/3 prebivalcev občine (6000 ljudi).

3. Na pripravah za gradnjo prizidka je potrebno delati TAKOJ.
4. V splošni ambulanti je zopet samo en zdravnik. Zahtevamo celodnevno splošno ambulanto - 2 zdravnika.
5. Otroški dispanzer mora še nadalje ostati v Vipavi.

Na širšem sestanku s predstavniki ZD Ajdovščina, delovnih in družbenopolitičnih organizacij dne 7. nov. 1985 je bilo sklenjeno, da direktor ZD Ajdovščina tov. KALIN Bruno in komisija pripravijo do konca novembra popis in ovrednotenje nujnih del v splošni ambulanti Vipava. Le za čas vzdrževalnih del, bi se splošna ambulanta preselila v prostore otroškega dispanzerja.

Po predložitvi popisa in ovrednotenja nujnih del v splošni ambulanti v Vipavi bi se ponovno sestali in sklepali o pridobivanju sredstev. Istočasno se morajo vršiti priprave za gradnjo prizidka za nove prostore ambulante oz. za adaptacijo sedanjih prostorov.

Poročilo komisije o vzdrževalnih delih in plani o bodočih delih v splošni ambulanti bodo poslani vsem delovnim organizacijam v Vipavi.

Zdravnico, ki je na porodniškem dopustu, bodo nadomeščali zdravniki ZD Ajdovščina v popoldanskem času do 17,00 ure, dokler ne bo na razpis sprejet zdravnik -za določen čas.

SLEZENC - ROMANTIKA IN STVARNOST

Danes je našega Slezenca videti le kakih 30 metrov - če odmislimo slovito luknjo v bodoči ulici Milana BAJCA, **ki se** je posula, čeprav je "stara" komaj dva meseca. Luknja namreč, ne ulica.

Nekoč je ta hudournik tekkel ob nalivih odkrit skozi celo Vipavo. Z obeh strani je bilo prostora le toliko, da se je dalo z ročnim vozičkom - koreto, mimo. No, potem pa so v prejšnjem stoletju (verjetno potem, ko je bila zgrajena stara šola) Slezenc pokrili s kamnitim obokom. Nikar ne mislite, da je bil umazan. O ne! Saj stranišč na izplakovanje ni bilo, pralnega praha in pralnih strojev tudi ne! V začetku tega stoletja so prekrili Slezenc tudi na dvorišču hiše št. 73 in tod pelje sedaj javna, sicer bolj skromna, pešpot na Hrib. Slezenca je ostalo odkritega le kakih 30 m. Vendar tudi ta ni bil prav nič onesnažen. Otroci so se lovili pod obokom, takrat ko je bil suh. Sli so vse tja do pod Možetove hiše, saj umazanije, navlake in strupenik plinov od odplak ni bilo v njemu. Zadaž za Zadružnim domom je tekkel naprej odkrit, a ker tam ni bilo takrat ne novih blokov, ne banke in ne marketa, ni nikogar motil.

Ko je Slezenc tekkel, je bil za ženski svet Hriba in Gase "praznik". Najprej so hitele namočiti lesene čebre in potem so prale perilo doma.

Vesele, da jim žehte ni treba nositi "pod farovž" ali na Belo so znosile vse cunje na Slezenc na perivnih plohih in tolkle, tolkle, kot bi bila vojna ali nevihta. Neka zelo pridna Vipavka, je nekoč hotela oprati žehto zjutraj, predno bi šla v službo. Prosila je moža "Pokličiči me ob petih!" Budilka je bila pri njegovi postelji. "Ali je že pet? Ali je že pet?" je nenehno izpraševala, od strahu, da ne bi zaspala. Možu je bilo končno dovolj in je nekako ob dveh ponoči rekel, da je že pet. Ženska je skočila in ker je bila mesečina ni nič pomišljala, ter šla prat. Sosedje pa so znesli, da coprnice ponoči perejo na Slezencu.

Vendar v Slezencu za Možetovo, Hribovo hišo in za Zadružnem domom ni nihče več pral. V njem se je pač nabralo le preveč gnojnice in nesnage.

Spominjam pa se, da so nekoč prišli neki artisti s cirkuškim vozom in smo videli žensko, ki je prala v tej godlji, ki je tekla za Zadružnim domom. Obvezno je vsak otrok iz Gase ali s Hriba vsaj enkrat v življenju telebnil v Slezenc, po možnosti pozimi in v naraslo vodo.

Medtem, ko so skozi obok plezali le dečki, so v vodo cepali enako dečki in deklice. Pri hiši št. 73 so "grablje" ki jih ob nenadnih nalivih prebivalci te hiše čistijo, saj se na njih nabere listja in frašja.

Ko so obok nad Slezencem gradili, so se po njem vozili le vozovi s kmečkimi pridelki in kvečjemu z drvni. Težjih vozil ni bilo.

Tovornjaki so bili redke prikazni in so vozili drugod. Pa vendar...

Avstrijski in Italijanski oficirji si so po trških hišah iskali stanovanj. En tak nebodigatreba oficir je stanoval v hiši št. 71 in ker je ravno njegova gospa slonela na oknu se je hotel pred njo pobahati. Ukazal, je peljati po "Gasi" najtežji top. Takrat se je Slezenc udrl prvič. Popravili so ga komaj čez nekaj let, vendar zopet le s kamnito škrljo.

No, počasi so si začeli ljudje urejati kopalnice, napravili so si pralne stroje in stranišča na izplakovanje.

Slezenc ni bil več čist. Iz jaškov je pred dežjem neznosno smrdelo. Prevzel je pač vlogo kanalizacije.

Po gasi so začela voziti težja vozila. Dokler je stara šola še "obratovala", je tod vozil celo šolski avtobus. Vozove so zamenjali traktorji.

In naš dobri, stari Slezenc, ki so ga medtem prekrili celo z asfaltno prevleko, tega ni vzdržal. Letos, ob koncu septembra se je pred hišo št. 67 pojavila v asfaltu majhna luknja. Pregledali so jo komunalci, pregledali tovariši od vodne skupnosti. Vodna skupnost se Slezenca, svojega nezakonskega otroka, ni odrekla. Hudournik spada pod njihovo kompetenco. Res je, a je treba počakati, da se konča z regulacijo hudournika Bele. Ta čas so pač pred Gaso, z vhoda in zahoda postavili zaporo. Zapore so postavili okrog in okrog nesrečne luknje. same Zaporo na obeh koncih Gase vozniki kar odmaknejo. Zapore okrog luknje same pa vsako toliko pomeče burja v luknjo. Včasih iz luknje pridere voda. Tovornjaki in traktorji, da o avtomobilih sploh ne govorimo, veselo vozijo po Gasi naprej. Seveda. sa je pač "dvosmerna", vpadnica pri cerkvi pa je le enosmerna.

Obljubljeno nam je, da bodo oboke na Slezencu zamenjali do Možetove hiše z betonskimi bloki. Vendar kdaj? Takrat, ko bo se pod težo kakega tovornjaka ali traktorja naredila še večja luknja? Ali takrat, ko bo Slezenc narastel, in bo vanj padel otrok, ki je komaj dobro shodil.

Upajmo, da se bomo streznili prej. Upajmo, da tu ne bo nobenih provizornih rešitev, ter nobenega samoprispevka. Saj nihče od nas ni kriv, da so Slezenc pokrili z neustrezno prevleko v davnih časih.

Naši očetje so jedli kislo grozdje, mi pa imamo skomine.

VIPAJSKI GLAS

Glasilo KK SZDL V I P A V A

November 1985

UREDNIŠKI ODBOR

IRGL Janja

GRAOVAC Mirjam

POPOVSKI Vlasta

KOSTANJEVEC Nada

REHAR Ivan

TOMAŽIČ Branko

VRČON Peter

SODELOVALI SO ŠE:

PONIŽ Vera

CEKET Marija

KOSMAČ Marija

ILJIČ Jelko

PRINCES Ivan

Vipava

SP 0

VIPAUSKI

1985

352.9(497.12 Vipava)

0077967,1

LABRIČEVA KNJIZNICA

COBISS